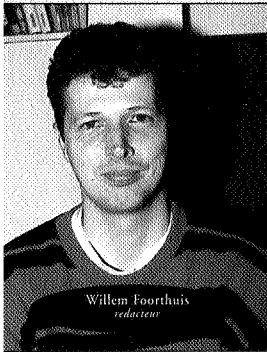
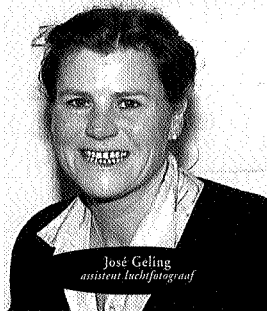

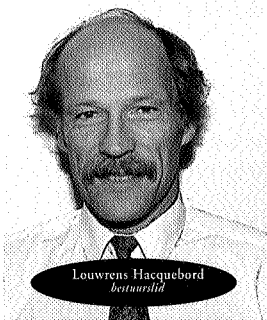
Hans Elerie
auteur

Willem Foorhuis
redacteur

José Geling
assistent luchtfotograaf

Louwrens Hacquebord
bestuurder

IDEEËNPRIJSVRAAG VOOR HET NOORDEN

Regionale solidariteit voor Noord-Nederland

Kim van Dam

De Eo Wijersstichting bestaat uit een groep mensen die zich bewegen op het brede terrein van sociale geografie, stedenbouw, ruimtelijke ordening en landschap. Het accent ligt op de vormende en ruimtelijke invalshoek, een beetje vergelijkbaar met de mensen van het Keuningcongres. Rekening houdend met het 'klimaat' dat op dit moment in Nederland heerst, beweegt de Eo Wijersstichting zich tussen alle nota's door. Prof. Ed Taverne vertelt over de betekenis van de prijsvraag voor Noord-Nederland.

'Het is essentieel dat de Eo Wijersstichting niet Den Haag is; de Eo Wijersstichting is geen ministerie dat voorbeeldplannen vraagt; het is een zelfstandige stichting die sterk steunt op lokaal en regionaal initiatief en daardoor het draagvlak creëert. De Eo Wijersstichting zoekt naar een integrale studie van de regio. Dat is op zichzelf een unieke benadering.

Ik vind de ideeënprijsvraag van de Eo Wijersstichting bijzonder waardevol. Hun benadering is in vele opzichten uniek: het is interdisciplinair en intersectoraal. Het Noorden wordt in deze prijsvraag als één regio behandeld, en daarmee gaat de prijsvraag dwars door alle bestuurlijke grenzen heen. Het Noorden is immers niet alleen historisch en geografisch verkaveld, maar vooral ook bestuurlijk verdeeld en versnipperd. Door die benadering dwingt zo'n prijsvraag bestuurders om de tafel te gaan zitten. Door de drie noordelijke provincies als één regio te benaderen, wordt het Noorden bovendien gedwongen na te denken over de eigen identiteit als regio.'

Welke meerwaarde heeft deze prijsvraag?

'De prijsvragen die de laatste jaren zijn uitgeschreven hadden betrekking op regionale ontwikkeling. Het interessante aan de Eo Wijersprijsvraag is dat de sprong wordt gemaakt van planologisch niveau naar ontwerpersniveau. Op die manier is de prijsvraag een soort visionaire verkenning van de richting die de ontwikkeling van een regio uit kan gaan. Ook geredeneerd vanuit mijn eigen vakgebied, de architectuurgeschiedenis, denk ik dat er veel in zit. Zowel nationaal als internationaal is er een grote ontwikkeling in de denkbeelden vanuit de stedenbouw en landschapsarchitectuur.

Eo Wijers: 'Er moeten weer kaarten en schema's getekend worden om de mensen het totaalbeeld voor te houden waar we naar toe willen. Schema's die gemakkelijk in het geheugen liggen en die de werkelijkheid best wat mogen vertekenen. Kaarten van groenstructuren, waaruit de potentiële mogelijkheden blijken. Kaarten die niet alleen gebaseerd zijn op inventarisatie maar waarin ook aan stad en land vorm is gegeven.'

Niet alleen Adriaan Geuze, maar ook anderen zijn intensief bezig met de programmatie van de zaak.

Landschapsarchitectuur is veel meer dan het mooi inrichten van het landschap. Landschapsarchitecten proberen ook antwoord te vinden op vragen als: 'Wat is het draagvlak van het landschap?', 'Wat is goed gegaan?' en 'Waar is het verkeerd gegaan?'

Wat maakt de Eo Wijersstichting zo bijzonder?

'Ik ben een groot voorstander van de nu ontstane samenwerking tussen de Eo Wijersstichting, het Keuningcongres, de Rijksuniversiteit Groningen en Noorderbreedte onder het motto 'De Welvarende Periferie'. Dit moet gewoon veel opleveren. De tijd is er rijp voor, gezien ook het spanningsveld waarin het Noorden komt te liggen. De bestuurders staan te popelen om de overloop uit de randstad aan te grijpen, maar ik ben ervan overtuigd dat van die benadering alleen maar problemen komen. Het is geen kwestie van wat we in het Noorden willen - veel ontwikkelingen zijn onstuitbaar - maar hoe we dynamisch om kunnen gaan met de geboden kansen. Hoe kun je goede voorwaarden scheppen om problemen te voorkomen en hoe kun je de potenties van het Noorden inzetten? Dan moet je natuurlijk wel goed weten wat de potenties zijn.'

Wat is de uitdaging van deze prijsvraag voor het Noorden?

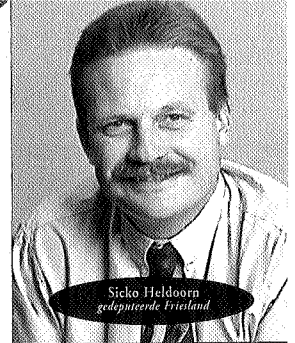
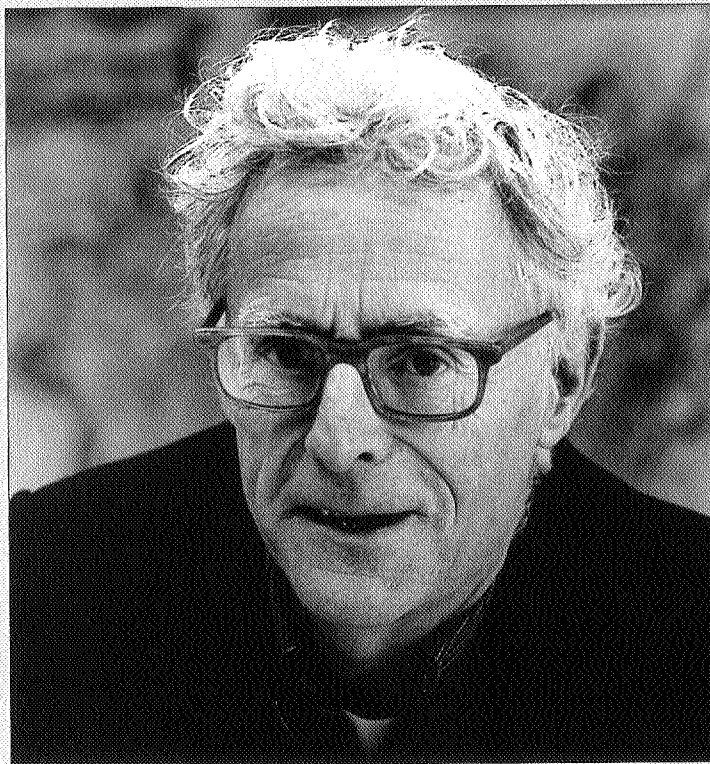
'De uitdaging zie ik vooral ten aanzien van een programma van eisen dat zich mijns inziens beweegt tussen twee polen. Enerzijds moet er iets gedaan worden aan het welvaartsniveau: werkgelegenheid, draagkracht van dorpen en verval van de sociale structuur in dorpen. Dat is het sociaal-economische deel van het verhaal. Je kunt je mond vol hebben over landschappelijke kwaliteit, maar de problemen zijn natuurlijk levensgroot. Daar moet een injectie komen. Ontwerpers zouden creatief na kun-

Ed Taverne: 'Een economische injectie met behoud van de kwaliteit van het landschap', foto John Stoel

nen denken over de mogelijke vorm van die injectie. Het aanleggen van bossen en plassen is dan zeker niet genoeg.

Anderzijds is de kwaliteit van het landschap dusdanig dat deze gehandhaafd moet worden. De spanning van het programma van eisen zit tussen de twee uitersten: de behoefte de sociaal-economische toestand te verbeteren en de zorg voor de kwaliteit van het landschap. Deze twee polen vormen een dilemma, maar ik ben van mening dat het deels ook valse tegenstellingen zijn. Deze prijsvraag en een gedegen programma van eisen, bieden de gelegenheid een groot aantal participanten te vinden waarbij al deze zaken met elkaar kunnen worden geconfronteerd.

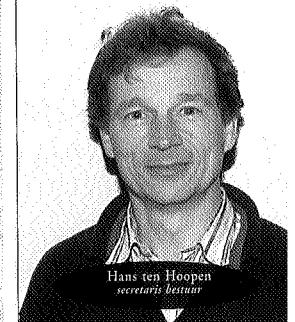
Ik ben heel blij dat het Noorden gekozen is. Ik vind het absoluut nodig. Voor het Noorden is deze prijsvraag een unieke kans, vooral omdat de prijsvraag op vele terreinen 'grensoverschrijdend' is. Wat het Noorden nodig heeft, is een soort 'regionale solidariteit'. —

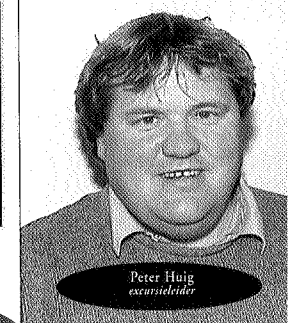
Sisko Heldoorn
gedeputeerde Friesland

Carla van Heijzen
NS Partijhoofden
Noorderbreedte

Hans ten Hoopen
secretaris bestuur

Peter Huig
excursieleider